

Handleplan om sorg

Hedegårdenes Skole

OmSorg

Ingen skal stå alene med sorg

Revideret efteråret 2022

Hedegårdenes Skole • Københavnsvej 34 • 4000 Roskilde

Direkte tlf. 46 31 42 21 og 46 31 42 22 • Roskilde Kommune 46 31 30 00

Mail: Hedegardenes.skole@roskilde.dk

OmSorg

Handleplan for Hedegårdenes Skole

Kære medarbejder

Når du har læst denne side, ved du, at du i dette materiale kan finde råd og vejledning om, hvad du kan gøre, hvis du kommer ud for:

1. Skilsmisse
2. Ventesorg
3. Dødsfald - elev.
4. Dødsfald - hos elevens nærmeste
5. Dødsfald - personale.
6. Ulykker.
7. Alvorlige sygdomme - elev.
8. Alvorlige sygdomme i elevens nærmeste familie.

Du ved også:

- at der på side 3 er en liste med nyttige telefonnumre, links og øvrig nyttig information
- at der på skolebiblioteket er egnet litteratur og materiale.

Og endelig:

Denne plan ikke er en køreplan eller facitliste, men en vejledning.

Sker en hændelse uden for normal skoletid, ferie, weekend:

Den medarbejder, der får kendskab til hændelsen kontakter ledelsen, klasselæreren, en anden af klassens lærere og en ansat i SFO.

Her er en liste over nyttige telefonnumre:**Lokalt:**

Hedegårdenes Skole	4631 4221
SFO	3084 1180
Skoleleder Morten Naumann	3084 1175
Souschef Klaus Vestergaard Weitemeyer	30841174
Pædagogisk leder Marie Hansen	29212149
Afd. Leder for modtageklasser	40462489

Børneteam:

Skolepsykolog Anine Slåen	29128015
Sundhedsplejerske Betina Nyby	24791069
Døgnavgt Socialforvaltningen	Ring til politiet 4635 1448 – de har nummeret
Præst Mogens Ohm Jensen	6163 8122 Privat

Nationalt:

Falck Kriseberedskab	7010 2042
Livslinien	7020 1201
Linien	3536 2600
Telefonrådgivningen	3925 2525
Børnetelefonen	3555 5555
Forældretelefonen	3555 5557
Alkohollinien	3333 0610
Landsforeningen for spiseforstyrrelser	3312 1727

Roskilde kommune samarbejder med Roskilde Domsogns Menighedspleje, der har oprettet sorggrupper for børn og unge. Brochure fås på skolens kontor.

Henvendelse til gruppeleder Dorthe Korshøj tlf. 23672484

Læs mere her: <https://roskilledomkirke.dk/sognekirke/meninghedsplejen/boernesorggruppe>
<https://roskilledomkirke.dk/sognekirke/meninghedsplejen/ungesorggruppe>

Kræftens bekæmpelse har en hjemmeside, hvor der er god information om sorg hos børn og unge, og hvordan man som pårørende eller nær kontakt til barnet/den unge kan gribe sorgen an. Der er også kontaktoplysning til konsulent. Læs mere her: <https://www.cancer.dk/laeromsorg/>

Roskildemodellen: www.roskildemodellen.dk, hvor børnelinialen findes.

Sorg i forbindelse med skilsmisse

Børn kan udvise mange følelsesmæssige reaktioner, når forældrene skal skilles. Og reaktionerne kan komme både under og efter skilsmissen. Ofte er der en sorg forbundet med, at familien ikke skal bo sammen længere. Sorg er en naturlig proces hos børn, som skal omstille sig til et liv, hvor familien ikke er sammen længere. Ofte vil børnene savne den ene forælder, mens de er hjemme hos den anden og omvendt. Sorg og tristhed i forbindelse med savn er naturlige reaktioner, som typisk vil blive mindre med tiden.

Nogle børn vil føle skyld og tænke, at forældrene er blevet skilt på grund af dem.

- Gå i dialog med familie – hvordan støtter vi bedst?
- Aftal med familien, at skolen er ekstra opmærksom på barnet
- Tal med barnet – alene – og spørg ind til, hvordan barnet har det
- Brug børnelinialen, hvis det findes nødvendigt

Del bekymring med ledelse, team og evt. fokusteam, hvis skolens psykolog skal

Inddrages.

Ventesorg

Ventesorg er den sorg, der kan ramme, mens man venter på at miste. Derfor er der også flere mennesker, der lever med ventesorg. Det er særlig børn og unge, der er hårdt ramt.

Ventesorg har indtil fornylig været et overset begreb. Undersøgelser viser, at det faktisk kan være sværere at leve med en syg forælder i mange år, end det er at miste.

Mange børn oplever en hel del tab forud for et dødsfald.

Når man får kendskab til forældres alvorlige sygdom:

- Gå i dialog med familie – hvordan støtter vi bedst?
 - Aftal med familien, at skolen er ekstra opmærksom på barnet
-

- Meld tilbage til familien, hvad I ser af ændringer.
- Tal med barnet – alene – og spørg ind til, hvordan barnet har det.
- Brug børnelinialen, hvis det findes nødvendigt
- Del bekymring med team, evt. fokusteam, hvis skolens psykolog skal inddrages

OmSorg afsnit 1.0

Når en elev dør

Første handlinger:

- Den, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter klasselæreren.
- Klasselæreren kontakter ledelsen.
- Ledelsen kontakter SFO og øvrige involverede parter.

Hvem har ansvaret?

Klasselærer:

Afklaring med hjemmet

Klassen

Evt. kontakt til professionelle

Klassens forældre

Ledelsen:

Information til medarbejdere

Flagning

Indkaldelse til og afholdelse af en fælles
mindestund

Første kontakt til elevens hjem (evt. slås første og andet besøg sammen)

Klasselæreren og SFO-kontaktpersonen tager kontakt til hjemmet og tager evt. på hjemmebesøg for at:

- Få konkrete facts om, hvad der er sket (Rygter manes i jorden).
 - Er der oplysninger, der må videregives til skolen/eleverne?
 - Hvad kan klasselæreren/skolen/hjemmet hjælpe med?
 - Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
 - Afklaring af, om forældrene ønsker at deltage i en del af forløbet.
-

OmSorg afsnit 1.1

Anden kontakt til elevens hjem:

Kan være et hjemmebesøg med det formål at:

- Fortælle om forløbet i klassen.
- Aflevere en buket blomster og evt. et brev fra skolen, lærerne og eleverne.
- Indhente oplysninger om begravelsen.
- Få afklaret, om forældrene ønsker lærernes og klassekammeraternes deltagelse.
- Hvis forældrene ønsker skolens deltagelse i begravelsen, deltager mindst klasselæreren, SFO-kontaktpersonen og en repræsentant for ledelsen.

Klassen:

- Klasselæreren + faglærer er i klassen, når de første elever kommer. Elevens plads kan være markeret på en speciel måde, f.eks. med lys og blomster.
- Man taler meget grundigt om, hvad der er sket. (Rygter manes i jorden.)
- Man snakker med eleverne om den døde elev. Eleverne skal have lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser. Det er en god ide, at lade eleverne lave et materiale om den døde til forældrene. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier. Kan medbringes til kisten.
- Der skal være mulighed for at lave aktiviteter, der ikke har med død at gøre.
- Dagen afsluttes, så der ikke er elever, der skal hjem til et tomt hus. Eleverne kan evt. gå i SFO/klubben indtil forældrene kommer hjem. De store skal opfordres til at sidde samlet et sted på skolen, sammen med en lærer, de kender godt, indtil de kan tage hjem til forældrene.
- Efter aftale med forældrene kommer præsten i klassen for at fortælle om begravelsen. Forældrene inviteres til at deltage.

Ledelsen kontakter professionelle uden for skolen/centeret:

Mogens Ohm Jensen, præst

Anine Slåen, psykolog

Evt. kriseberedskab fra Falck

OmSorg afsnit 1.2

Kontakt til klassens forældre:

- Ledelsen informerer klassens forældre grundigt om dødsfaldet og begravelsen. Information kan, afhængigt af klassetrin, gives skriftligt eller på et møde.
- Så hurtigt som muligt efter dødsfaldet arrangerer ledelsen et foredrag for forældrene om børns sorgreaktioner.

Ledelsen:

- Informerer alle skolens medarbejdere, lærere, SFO-personale, servicefolk, kantine- og køkkenpersonale og tandlægehuset om dødsfaldet, evt. ved opslag.
- Meddelelse til SFO-personalet gives af indskolingslederen ved dagens begyndelse.
- Meddelelse til lærerne gives af ledelsen inden skoledagen begynder.
- Klasselærerne går derefter i klasserne og informerer eleverne om, at der er sket et dødsfald.
- Vær opmærksom på, at der kan være reaktioner pga. tætte relationer til børn/søskende i andre klasser.
- Hjemmebesøg med deltagelse af ledelse og klasselærere er en mulighed.

Afholdelse af mindestund:

Forslag til senere forløb:

- ◆ Arbejde med sorg.
- ◆ Foredrag om børn i sorg.
- ◆ Markere elevens fødselsdag
- ◆ Besøg ved elevens gravsted

OmSorg afsnit 2.0

Når et barn mister – i nærmeste familie

Når ovenstående erfare, orienteres klasselæreren, som så er forpligtet på, at alle omkring klassen, SFO og skolens kontor orienteres.

Da SFO åbner kl. 06.30 er det ofte personalet her, der først får meddelelsen.

Klasselæreren, evt. sammen med en anden ressourceperson (evt. SFO eller anden kollega) kontakter hjemmet for at finde ud af:

- ◆ Hvad der skal gøres.
- ◆ Hvem der skal orienteres (elevgruppe, forældregruppe, lærergruppe ...)
- ◆ Hvilken rolle, skolen skal tage på sig.

Aftalen skal også indeholde anvisning på orientering af kammeraterne.

Ved dødsfald orienterer klasselæreren den del af personalet, som har berøringsflader med den pågældende elev.

Følgende overvejes:

- ◆ Besøg i hjemmet med lærer/ledelse.
- ◆ Deltagelse i begravelse – lærer/klasse.
- ◆ Besøge gravsted.

Klassen/skolen sender under alle omstændigheder blomster med kort, hvorpå elever, lærere og ledelse har skrevet deres navne.

Sker dødsfaldet i en ferie, gennemføres det, der er muligt af proceduren, efter skolestart.

Opfølgning efter aftale med efterlevende voksen og barn.

Emnearbejde: Sorg / tab / livsmod.

Klasselærer sørger for opfølgning.

OmSorg afsnit 3.0

Dødsfald – Personale

Handling:

1. Skolelederen/lederen tager kontakt til familien:

- Orienterer familien om, hvad skolen/SFO'en foretager sig i anledning af dødsfaldet.
- Giv familien mulighed for at fortælle, hvad de forventer/ønsker af os i denne situation.
- Samme dag sendes et omsorgsfuldt brev til hjemmet fra skolen/ SFO'en.

2. Skolelederen/lederen orienterer skolens/SFO'ens ansatte:

- Kontakter alle og samler medarbejderne inden arbejdstiden starter til et orienteringsmøde. Dette skal gøres klart og præcist, så misforståelser undgås.

3. Skolens/SFO'ens medarbejdere og elever samles til en kort mindehøjtidelighed, og orienterer om det skete på skånsom vis:

- Alle samles til en kort mindehøjtidelighed.

4. Der flages på halv stang på dødsdagen og begravelsesdagen.

5. Skolens/SFOens medarbejdere samles de respektive steder til en kort mindehøjtidelighed.

6. Deltagelse i begravelsen:

- Hvis familien ønsker det. Der medtages blomster til begravelsen, eller der sendes en buket til den efterladte familie.

OmSorg afsnit 3.1

Omsorg for personale, der rammes ekstra hårdt af sorgen.

- Personale, der har været tilknyttet den afdøde, og derfor rammes ekstra hårdt, sendes hjem, såfremt de ikke kan bestride deres arbejde i denne fase. Men børnene sendes ikke hjem. Prøv at finde alternative løsninger på problemet. Slå f. eks. klasser/grupper sammen.
- At arbejde med børn og familier, der rammes af sorg kan være personligt hårdt – selv om vi handler som professionelle.

Sørg for at tal med kollegaer, pårørende hjemme eller ledelsen. Ingen skal gå alene med det!

Trøst og støt hinanden!

OmSorg afsnit 4.0

Ulykker

Eksempel: En gruppe børn eller et enkelt barn udsættes for en chokerende oplevelse. Deltager i/overværer en trafikulykke/faldulykke/voldsudøvelse.

Ved akut opståede situationer, der kræver kriseberedskab af skolen, er det vigtigt at:

Lærere/faglærere/pædagoger:

- Holder klassens elever samlet.
- Fører klassen samlet til skolens kontorgang + lærerværelse.
- Informerer en fra ledelsen.
- Informerer sin egen klasse.

Ledelsen:

Sørger for, at der er 2 lærere/pædagoger tilstede.

- Samles, evt. med psykologen. Tilkalder eventuelt kriseberedskab via Falck.
 - Informerer lærere og andet personale. Hvis der er skolegang på skolen, skal informationen ske så hurtigt som muligt for at undgå rygtedannelse. (Evt. laves opslag til dørene, så lærere, der ikke er på skolen på det aktuelle tidspunkt, alligevel får informationen).
 - Sørger evt. for flagning.
 - Tager stilling til om skoledagen skal omdannes til en klasselærerdag.
 - Informerer hver enkelt af de implicerede elevers hjem. Opringing til hjem/arbejdsplads).
 - Informerer de resterende klassekammeraters hjem (brev). Heri informeres om forventelige reaktioner hos børn, og der opfordres til, at man hjemme taler åbent om hændelsen. (Måske skal et sådant brev ligge klar til brug).
 - Informerer Skolebestyrelse og forvaltning.
 - Håndterer pressen. Det betyder, at det aftales hvem i ledelsen, som besvarer spørgsmål. OmSorg afsnit 4.0
-

Oprettelse af kriseområde:

- Kontorgang + lærerværelse omdannes til kriseområde, hvor alle implicerede er hovedpersoner (evt. rømmes området af alle andre). Der serveres noget at drikke.
- Klassens lærerteam eller andre lærere, der er kendt af eleverne tilkaldes.
- Forældrene må hente deres eget barn, som indtil da opholder sig i kriseområdet.
- Intet barn må sendes fra skolen, uden der er truffet aftale med barnets voksne.

NB. I kriseområdet skal hver enkelt elev have mulighed for at søsætte ord på sin oplevelse.

I øvrigt overvejes følgende:

- Gør hændelsen det nødvendigt at inddrage "Handleplan ved Dødsfald"?
- Lederen/lærerens/pædagogens krise skal efterfølgende tages op. Kolleger/DLF?
- Kan/skal ulykkesstedet besøges/markeres?
- Oplysning/foredrag om børns sorgreaktion.

OmSorg afsnit 5.0

Alvorlige sygdomme – elev

Følgende tiltag forudsætter forældrenes accept.

- ◆ Hvis en elev bliver alvorligt syg, må skolen straks tage kontakt til hjemmet for at få fyldestgørende information. Denne information omkring sygdommens forløb, forskellige udtryk og prognose bør formidles til de øvrige elever i klassen. Hvis det er muligt, skal det foregå, mens eleven er til stede og gerne med inddragelse af f.eks. læge, sundhedsplejerske eller andre, der er i kontakt med familien.
- ◆ Det er nødvendigt at informere de øvrige børns forældre, så de kan tale med børnene hjemme. Også her kan det være en god ide at inddrage sundhedspersonale, der har med barnet at gøre, eller evt. barnets forældre.

Kontakt til hjemmet: Se andre afsnit i denne plan.

OmSorg afsnit 6.0

Alvorlig sygdom - i elevens nærmeste familie

Når ovenstående erfare, orienteres klasselæreren, som så er forpligtet på, at alle omkring klassen, SFO og skolens kontor orienteres.

Klasselæreren, evt. sammen med en anden ressourceperson (SFO - eller anden kollega) kontakter hjemmet for at finde ud af:

- Hvad der skal gøres.
- Hvem der skal orienteres.
- Hvilken rolle, skolen skal tage på sig.

Aftalen skal også indeholde anvisning på orientering af kammerater og i de små klasser evt. forældre.

Aftalen forelægges nødvendige personer.

Klasselæreren sørger for opfølgning.